

Od našich přátel.

Z DOBY ROBOTY ZA STARYCH ČASŮ.

(Píše Jan Noll, Omaha.)

My zde v této svobodné zemi nevíme ničeho o nucené práci zdarma vykonávané a mnohdy nejsme spokojeni, ani když pracujeme za dobrý plat, poněvadž si nedovedeme vypočítat aneb neobdáváme, nechtíme si ničeho odeprít, protože nynější doba jest ta nejpokročilejší, co se týče domácího krku neb žití. To můžeme posoudit jen tenkrát když se poohlédneme zpět asi dvě neb tři sta let, aneb pouze sto let, a jdemě postupně dle pokroku, jak se vyvíjí oběh a jak nabývá lidstvo blahobyti a pohodlí. Však při tom se cítíme nespokojení a pořádek je nám to málo; chceme to mít stále lepší a krásnější, a práce je nám obtížná a mrzutá i za dobrý plat.

Jak pak by to asi bylo, aby teď někdo řekl: Přijdeš, neb musíš přijít pracovat tam a tam, tři neb čtyři dni v týdnu, neb i více, bud sám aneb i s potahem a ostatní dni v týdnu budou pro tebe, aby jsi si obdělal svoje hospodářství bez ohledu na to, zda-liž ti to postačuje k ubájení tvého živobyti? Pakli ne, tedy dle toho musíš žít a se uskrovnit. Neděti však musíš zasvětit a nepracovat!

Tedy ti zbývaly tři dny pro tebe a celou rodinu. Z toho každý asi může posoudit, jak ta domácí práce tenkrát musela vypadat u porovnání s nynější dobou. Co ty ženy musely zakusit tenkrát proti dnešní době? A musíme podotknouti, že to vše vykonávaly bez reptání z celou chutí veselí při zpevu, tak jako by to ani jinak býti nemohlo a ono skutečně tenkrát ne, poněvadž se nikdo neopovíral jinak myslet. Nebylo nikoho, kdo by se vás zastal. Zákona, který by takové otroctví chránil, žádného nebylo. Ti, kteří právě tu moc měli, by rozšiřovali blahobyť lidstva, učinit tak nechtěli, poněvadž právě tím lid byl poddaný a zotročný. To byli hrabata, knížata, velkostatkáři, též farnosti, kterým se musela odvádět roba, aneb i desátky, totiž každý desátý snop obilí, neb míra vymláčeného obilí, bramborů, masa, vajec a jiných výrobků domácích. Posuďte, mnoho-li zbývalo pro toho hospodáře—otroka! Tenkrát žádného velkého průmyslu nebylo, takže chudý dělník dělal pouze za stravu a to ještě bídnou.

Zde přináším ukázkou z výtahu gruntovních knih z panství poděbradského. O robotě nalézají se zprávy hlavně v urburech panství poděbradského, zvláště pak v urburu z r. 1718. V tomto poslednějším nacházíme zprávu o včerných zvyklostech. Sedláci ne rolníci, kteří dle "Commisi Visitationis" za sedláky uznáni jsou a rolníci gruntů až do jednoho lánu mají, jsou povinni týdně, na jakoukoliv robotu se jim ukáže, pracovat dva dni (to s potahem). Ti pak, kteří přes jeden lán gruntů rolníci mají, jsou povinni na robotu vyjížděti s potahem každotýdně tři dni, a kteří potahy dostatečných nemají, a však práce na gruntech selských zastávají a robotu pěší konají, jsou povinni celý týden robotovat bez platné; ale chalupníci, kteří roli mají do 18 stříhů, jsou povinni každý týden jeden den na jakémkoliv díle darmo pracovat. Ti pak, kteří více nežli nadepsáno dni darmo pracovali, od ostatních dávno jest za obvyklé chalupnickou následujícím způsobem platiti, když zebrukům přičítávají, na dva groš, od jiného jakéhokoliv díla po 4 groše; prve se platvalo od sv. Jiří od sv. Havla po 5 groš. Co se týče baráňníkův a podruhů, bylo ustanoveno, že mají vřehnosti pracovat za plat, anebo za zdraví půl dne, neb čtvrt dne v týdnu.

Roboty tato v základních rysech vyjádřena, jezecká i pěší, dá se stopovati až do polovice XVI. věku a během 200 let nedoznala podstatné změny. Ale roboty zemní a viničné, jakož i roční dávky, spatrujeme, že se měnily.

Úhrnný počet 236% dne robotůžní v urburu 1718 uvedený ne shoduje se se skutečností, ježto v XVIII. věku, jak nímto urburské zprávy dosvědčují, nevazala se vřehnost stanovením počtem dnů. Sedláci i chalupníci konali tuto robotu plně čtyři neděle, ano i de-

CARUSO
Nejhlavnější tenorista světa, praví:

„Tuxedo naprosto uspokojuje moji chuť tabáku. Jest jemné a má lahodnou příchut'. Nejdůležitější ze všeho, že stanoviska pěvce jest, že Tuxedo nedráždí můj krk.“

Caruso

„Tuxedo nedráždí můj krk“

Nedávno se prohlašovalo, že Caruso obdržel \$3000 za jediný večer zpěvu ve velké operě. Tak vynikající pěvec neučiní toho nejmenšího čímž by poškodil blány svého krku.

Tato ne-dráždivá hodnota Tuxeda již Caruso oceňuje spočívá na původním „Processu Tuxeda“ ním tabák se připravuje. Tento process rozhodně odstraňuje veškeru palčivost a štiplavost.

Tuxedo
The Perfect Tobacco for Pipe and Cigarette

Vynalezený r. 1904 „Process Tuxeda“ byl často nápodoben - však dosud tento process jest znám pouze výrobcům Tuxeda - stále nepřekonatelný - stále ochráněný od spousty nápodobitelů.

Každý zkušený kuřák zná, že kouření - dýmky jest ideálním užitím tabáku. Však tisíce mužů myslí že nemůže kouřiti dýmku z obavy že tabák může páliť na

jazyku neb v krku. Tuxedo jest naprosto zbaven této možnosti. Můžete kouřiti Tuxedo celý den, dýmku za dýmku, bez nejmenšího podráždění - spíše se vzrůstajícím požitkem.

Tuxedo jest bohatý, ač jemný, lahodný, uklidňující tabák; zpracovaný z nejvybranější žně starého Kentucky Burley (jenž dává nejlepší dýmkový tabák na světě).

Z v y k n ě t e s i kupovat Tuxedo. Získáte tabák na nějž věnováno přemýšlení i peníze aby se stal nejlepším.

Můžete koupiti Tuxedo všude.

POHODLNÝ SAČEK, UVNITŘ S NEPRONIKNUTELNÝM PAPIREM 5c ZNÁMÁ ZELENÁ PLECHOVÁ KRABICE SE ZLATÝMI PÍSMENY VHODNÁ DO KAPSY 10c

V plechovém humidoru 40c a 80c. Ve skleněném humidoru 50c a 90c.

THE AMERICAN TOBACCO COMPANY

le, podle počtu; sedláci posílali žene, chalupníci sami dělali žene a při tom i jízdeckou i pěší robotu (celoročně) konali. Celkem půl se roboty jízdecké či tznáti u panství poděbradském v XVIII. věku na 37,000 dní a pěší či ruční přes 100,000 dní i více, dle libo vůle šlechtíků.

Roboty tznáti zalezela v průhospodářské, hlavně při dvorech panských (oraní, vláčení, rozvážení mrvy, vození semy, otavy i o bíli), v zimě vozilo se dříví. Roboty roční konala se na struhách, příkopích, rybnících, cestách, v lese, na polích i lukách, na mlátě, při děláni plůt, doška i ešel, při hotovení příze i plátna.

Roku 1748 jeden každý sedlák jest povinnen darmo napříti ročně 12 stuky, chalupník 1 stuka, podruh po 1/2 stuce. Kdyby se pak předtím obrátilo a více se konu dostalo předtím, má se platiti, sedláckům i chalupníkům od 1 stuky tenké příze po 8 grošů a od 1 stuky tlusté po 8 gr. Od třetí konopi jednoho svazu platvalo se předtím po 2 gr.; od vohlování jednoho svazu platvalo se po 3 gr. Ale od r. 1672 neplatilo se ničeho.

Na stuku (6 pradýnkům, 12 stěnkům po 12 pásmech, pásmo 4 nití a nit 5 loktům) příze tlusté bralo se 1 1/2 libry lnu a tenké 1 libra. Zralý len se vytrhal, svázal do snopů, vymáčil v snopcích, dal do moedla nebo se rozložil na rosu, usušil na slunci neb v puzderuach, pak se třel na vohlváče, vytřel na třelci, vohloval na vohlvici, vohle řádká, hustá a ježek, tento hlavně na konopi ze lnu, pazderi zbaveného, vázaly se panenky neb zemličky, jichž 12 čínů obilí, len nadělý na kůžel a ten

nastrčený na preslici, presl se u nás na kobovate a v Záhřebi též na vřetáku a příze se svyžebš svyžene neb slyky na moták. Kon děl se kračoval dvoma hřebčiky a byla přední či drubá a zadní či pěkná, t. z. vřetáka, z kteréž posluhuj zhotovena byla příze k děláni plátna pařesného a z oné plátna na urubeho či pythového. Z příze línové hotovilo se plátno tenké a zeměné. Balem plátna obstarávaly bebelky na bebelích, R. 1755, vyběžela vřetáka sardská, aby se na hospodářství samotné nespolehal, ale také předtím a jině zřetno stí provozovali, k tomuž sobě ten od urubiu po 8-9 kr. libra pro sebe koupiti mohli. Poznámka

Kdo pak by asi teď zaměřil plátnou kůžku za hedvábi neb konopnou každá neb spolký. To jsou sám nosoval a o tom pracoval, ro sil, vohloval, kračoval a mateř připravoval ku předtím a hotoví donášel ku střeci na stav, kde se utkalo plátno, poslalo do běhlu a pak se šly potřeby. Vim, že sa tomu mnohý zasměje, až to ho le čistí, však kdyby nebylo baviny, tak by se to dělalo ještě dnes. A tak jsme se naučili kupovat ty hadříky sám tenčí tím lepší, bez omluhy, jak to dlouho vytržal, jen když je to „stajlis“ a čím je to dříve upotřeben, tím jsme raději, máme častěji nové, neboť teď neradí jednu věc dlouho nosim a pak se velké vřetání svede na špatné platy, neb vřetáky. Čím více jest peněz, tím více se obětuje. Tímto nemám činit žádných výčetek, neboť to musím sám také dělat bez vyhamutí, poněvadž nie jiného nedostatku a potom chci být také do módy, abych vypadal jako Američan.

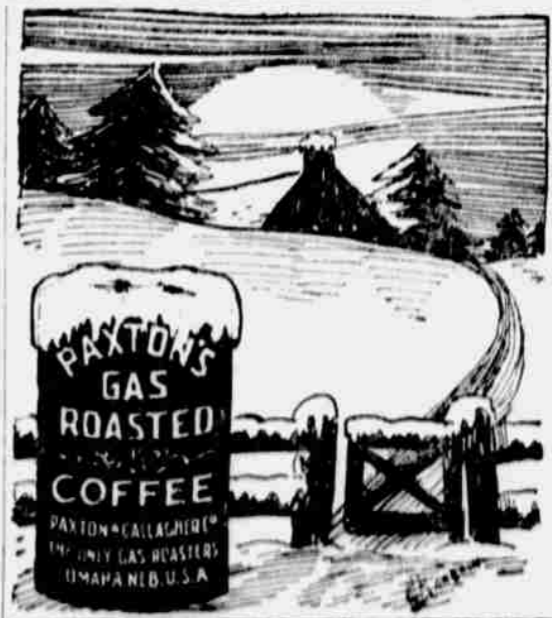
Nejvíce zásobený grocerní a řeznický obchod vlastní

A. Fr. Kuncel
1902 již 13. ul.
Zboží vždy čerstvé. 9-11

Nejmodernější na řízení stroje mletí
Rožnický a Uzenářský závod vlastní v č.
1401 Jižní 16. ul.
CYRILL HRONEK
Čerstvá masa, jaké i vřetáka vřetáka výrobky a další dřívo se žral. Zavolejte tel. Douglas 1316.

DR. J. C. SOUKUP,
ZUBNÍ LÉKAR
Přestěhoval se do:
815 City National Bank Bldg.,
10th and Harney St. OMAHA

Zimní zjevy
Pohodlí — horlivost
— vyraženi z každého koflíku
Paxton
plynem pražené
kávy
2 lb. krabice 60c
Paxton & Gallagher Co.

Pozor na zrak!
Sklá na oči připravujeme dle nejnovější metody. Máte-li slabý zrak, neodkládejte — bude to jen ku Vašemu prospěchu.
Boleň hlavy, závrat odstraní často dobře přispůsobené brýle.
Tisíce lidí jsme uspokojili. Cený mírně.
A. Cecha a Oldř. Cecha
registrovaní
čestí optikové
1248 So. 13. Street OMAHA

„Staré Spolehlivé“
Metz
Omažské oblíbeno pivo
WM. J. SWOBODA, malo-obchodník. Tel. Doug. 222